

Булінг у школі: чому діти цькують дітей і що з цим робити

Мало хто замислюється над тим, що школа для дитини – це перша модель суспільства. Це – кузня, яка формує з неї члена суспільства. Це місце, де дитина пізнає і приймає основні цінності та елементи соціуму. І не лише дружбу та підтримку, а й ієрархію, нерівність, домінування, покору, протест, розрізнення «свій/чужий», інтереси групи, тощо. Булінг – це реальність, яка витікає з нормальної конкуренції в колективі, але приймає патологічну форму. В усіх соціальних системах завжди є лідер, середня група і так званий «вигнанець». Завдання школи і батьків – сформувати толерантне ставлення до дітей-«вигнанців».

У початковій школі діти ще не займаються жорстким булінгом, але вже можуть бути нетолерантними до інших. Щойно вчитель починає вибудовувати систему конкуренції та пріоритетів – діти починають один одного травити. А справжній булінг, зазвичай, починається у середній школі – з 10-11 років – вік входження у підліткову кризу. інт

Ознаки того, що дитину цькують у школі:

Відмова іти до школи з різних причин – «не хочу, не цікаво, не бачу сенсу...»

Відсутність контакту з однолітками: немає друзів, зідзвонювань, не ведеться переписка у соцмережах, похід до школи і повернення звідти наодинці, немає у кого запитати домашнє завдання.

Психосоматичні ознаки: часті хвороби, наприклад, ломота в тілі, болі в животі, вірусні інфекції.

Обмальовані руки або специфічні малюнки на полях у зошиті.

Бажання іти до школи іншою дорогою, а ніж та, якою йдуть усі інші діти.

Причини булінгу

- Як правило, це **ЗНИЖЕНА САМООЦІНКА**. Навіть якщо дитина виявляє це через нарцисизм, надмірну відкритість, зверхність.
- **АТМОСФЕРА ВДОМА**. Дуже часто жертвами булінгу стають діти, з якими вдома поводяться як з жертвою. Школа і садок – каталізатор домашніх проблем. Тож, якщо дитина звикла маніпулювати своїм становищем жертви, щоб отримати більше уваги до себе, поблажливості батьків, якщо звикла, що до неї краще ставляться, коли вона бідна й нещасна, то вона відтворюватиме навколо себе таку ж атмосферу і в школі. Часто такими дітей роблять бабусі, підживлюючи ідею безпорадності дитини. Як результат – дитина не може себе відстояти за наявності сильного лідера.
- **ЗАРЯДЖЕНА ЧАСТИНА В КЛАСІ**. Це дитина агресор, якій чхати на почуття інших, яка шукає слабшого, використовує його як грушу для биття, вирівнюючи свій психологічний стан. Відрізнити таку дитину-жертву агресора від «вигнанця» можна за однією ознакою. «Вигнанець» буде таким у всіх колективах. А от дитина-жертва агресора може бути в інших колективах навіть лідером (де його психологічна структура вважатиметься сильною).

Що робити батькам

- **ПОЯСНИТИ ДИТИНІ**, що таке булінг. Більшість на ранніх етапах не розуміють, що це таке, і що треба розповісти вчителям про образи. Тому варто пояснювати дітям, що інші мають право робити з ними і на що не мають права. Це починається з дитячого садка, коли, наприклад, на скаргу про примушування їсти батьки відповідають: ну, ти ж нічого їси, а цілий день у садку. Таким чином даючи іншій людині право на фізичне насилля над своєю дитиною. І коли уже в школі інші діти крадуть її зошити, змушують носити свій портфель, зганяють з місця – їй це видається невинними жартами, про які вона не розповідає.
- **СТРАТЕГІЯ ЗАХИСТУ**. Не бігти одразу до школи. Спершу дізнатися, у дитини, що вона думає про цю ситуацію і підтримати. Якщо вона не зможе впоратися, тоді йти до школи. Або ж, коли застосовується фізична сила – в такому разі, як би соромно не було дитині, що б вона не казала (агресори зазвичай присоромлюють дітей, яких захищають батьки) треба йти до школи.
- Порадити **ПРОВОДИТИ БІЛЬШЕ ЧАСУ ЗІ СТАРШИМИ**. За можливістю не відходити надовго від учителя, щоб не допускати насилля.
- **НЕ ВКЛАДАТИ СВОЇ ІДЕЇ В ГОЛОВУ ДИТИНИ**. Коли щось радите – запитуйте, чи зможе дитина так учинити. Якщо відповідь буде – мені незручно, соромно, я так не зможу – шукайте інші варіанти. Головне не присоромлювати – «чому ти не можеш дати відпір?!!»

Не можна злитися на дитину за те, що вона не здатна на дорослі вчинки. Стежте за собою, завдання батьків – допомогти.

- З юридичної точки зору ви **НЕ МОЖЕТЕ ПРИЙТИ І ПОГОВОРТИ БЕЗПОСЕРЕДНЬО З ДИТИНОЮ, ЯКА ОБРАЖАЄ** вашу. Це можна ініціювати лише через школу. Інакше можна отримати судовий позов за залякування чужої дитини.
- **ПІДТРИМУВАТИ ДИВАКУВАТУ РИСУ** в характері або зовнішності дитини, якщо саме через це з неї насміхаються. Перетворіть її на сильний бік дитини. Якщо йдеться про особливості зовнішності – зробіть фотосесію, щоб підкреслити. Якщо ж про замкнутість – знайти діяльність, де саме ці якості будуть найнеобхіднішими.
- Якщо булінг триває кілька місяців, – **БЕЗ ДИТЯЧОГО ПСИХОЛОГА НЕ ОБІЙТИСЯ.**

Наслідки

Наслідки булінгу можуть бути різні. Найчастіше – це замкнутість, психологам доводиться працювати з антисоціальними підлітками, які абсолютно не вміють спілкуватися з навколишнім світом. Доводиться пояснювати, що світ не такий страшний, яким був до цього. Це може тривати від 2 до 3 років. У таких дітей руйнується віра у соціум, вони насторожені, тривожні. Але найбільший страх – це підліткові суїцидальні думки.